

**Yazar
Komisyon**

Genel Kültür Genel Yetenek Ezberbozan Coğrafya Soru Bankası

ISBN 978-625-6128-58-3

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

44. Baskı: 2024, Ankara

Proje-Yayın: Pegem

Dizgi-Grafik Tasarım: İlknur Öztürk

Kapak Tasarım: Pegem

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.

No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Ankara Özgür Matbaacılık

1250. Cad. No: 25 Ostim Yenimahalle/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 46821

Sevgili Adaylar,

Bu kitap Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) Genel Kültür Testinde önemli bir yer tutan "Coğrafya" kapsamındaki 18 soruyu etkili bir şekilde çözebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Kitabımız, her soru için anlaşılır bir dilde hazırlanmış çözümlü anlatım ve açıklamalar içermektedir. Soruları çözerek ÖSYM'nin diline hâkim olacaksınız. Meslek hayatınızda başarılar dileriz.

Pegem Akademi

TÜRKİYE'DE İLK DEFA TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

- 1 Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2 Testleri çözebilir.
- 3 Video çözümleri görüntüleyebilir.

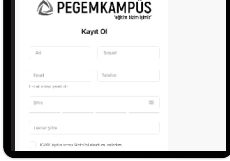

Yapay zekânın öğrenme analizinizi yapabilmesi için interaktif içeriklere etkileşim bırakmanız gerekmektedir. Etkileşim bırakmak için testlerde yer alan cevap seçeneklerini sistem üzerinde işaretlemeniz gerekmektedir. Böylelikle yapay zekâ bırakılan etkileşimler sonrasında sizlerin başarı durumlarını tespit ederek eksik tespitinizi gerçekleştirecektir.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve hibrit kitabınıza erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

- 1. Adım Üyelik**

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna arti.pegemkampus.com yazarak web sitemiz üzerinden üyeliğinizi gerçekleştirebilirsiniz.

- 2. Adım Aktivasyon**

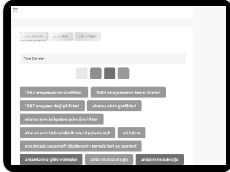
Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan "**Aktivasyonlarım**" sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

- 3. Adım Ürünlerim**

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra menüde aktif hâle gelen "**Hibrit Kitap**" sekmesine tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.

- 4. Adım Yapay Zekâ Asistan**

Hibrit kitaptaki işaretlemeleriniz doğrultusunda eksik tespitinizi yapabilmek için menüdeki "**Arti-Asistan**" sekmesine tıklayabilirsiniz. Eksiklerinizi tamamlamak ve daha fazla içerik görmek için pegemkampus.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

**Aktivasyon kodu kitabınızın iç kapağında yer almaktadır.
Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2025 tarihine kadar geçerlidir.**

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

İÇİNDEKİLER

Test - 1	Türkiye'nin Coğrafi Konumu - 1	1
Test - 2	Türkiye'nin Coğrafi Konumu - 2	5
Test - 3	Türkiye'de Dağlar, Ovalar ve Platolar	9
Test - 4	Türkiye'de Akarsuların Genel Özellikleri ve Akarsuların Oluşturduğu Yerçekilleri	13
Test - 5	Türkiye'de Yer Altı Kaynakları - Barajlar - Göller ve Denizler	17
Test - 6	Türkiye'de Diğer Yerçekilleri (Rüzgâr - Buzul - Karstik - Kıyı Tipleri)	21
Test - 7	Türkiye'de Toprak Oluşumu ve Toprak Tipleri	25
Test - 8	Tarama Testi - 1	29
Test - 9	Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü - 1	33
Test - 10	Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü - 2	37
Test - 11	Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü - 3	41
Test - 12	Türkiye'de Doğal Afetler (Erozyon - Heyelan - Çığ - Sel vb.)	45
Test - 13	Türkiye'nin Nüfus Özellikleri - 1	49
Test - 14	Türkiye'nin Nüfus Özellikleri - 2	53
Test - 15	Türkiye'de Tarım - 1	57
Test - 16	Türkiye'de Tarım - 2	62
Test - 17	Türkiye'de Tarım - Hayvancılık - Ormancılık	66
Test - 18	Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları	70
Test - 19	Türkiye'de Sanayi ve Ticaret	74
Test - 20	Türkiye'de Turizm ve Ulaşım	78
Test - 21	Tarama Testi - 2	82
Test - 22	Karma Test - 1	86
Test - 23	Karma Test - 2	90
Test - 24	Karma Test - 3	94
Test - 25	Karma Test - 4	98
Test - 26	Genel Tarama Testi	102
Test - 27	Deneme - 1	109
Test - 28	Deneme - 2	114
Test - 29	Deneme - 3	119
Test - 30	Deneme - 4	124
Test - 31	Deneme - 5	129
Test - 32	Deneme - 6	134
Test - 33	Deneme - 7	139
Test - 34	Deneme - 8	144
Test - 35	Deneme - 9	151
Test - 36	Deneme - 10	156
	Cevap Anahtarı	162

---

1. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının düşme açısının daralmasına bağlı olarak birtakım değişiklikler ortaya çıkar. Bu değişiklikler enlem etkisi olarak açıklanır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi enlem etkisi ile açıklanamaz?

- A) Diyarbakır'ın yıllık ortalama sıcaklığının Kars'tan yüksek olması
B) Karadeniz'in Akdeniz'den daha soğuk olması
C) Kışın Samsun'un Ankara'dan sıcak olması
D) Toroslar'da kalıcı kar sınırının Kuzey Anadolu Dağları'ndan yüksek olması
E) Antalya'da yaz turizminin İzmir'den daha uzun sürmesi

2.

- I. Gürcistan
II. Bulgaristan
III. İran
IV. Ermenistan

Yukarıda numaralandırılmış ülkelerden hangilerinin Türkiye ile birlikte aynı denize kıyısı vardır?

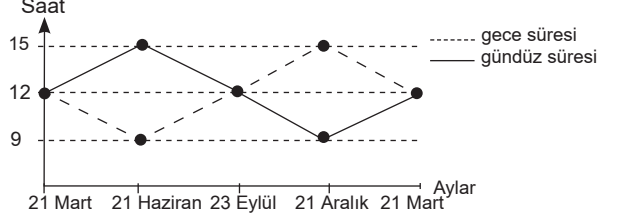
- A) I ve II   B) I ve III   C) I ve IV
D) II ve III   E) III ve IV

3. Van ve Hakkari'nin yerel saatlerinin ulusal saatten 2 dakika geri olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre, bu illerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öğle vakitleri aynıdır.
B) Boylamları aynıdır.
C) 45°D meridyenine göre batıdadır.
D) Gün içinde ulusal saatle 12.00'de cisimlerin gölge boyu en kısa olmaz.
E) Başlangıç Meridyeni'ne uzaklıkları aynıdır.

4. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de yıl içindeki gece-gündüz süresi değişimi gösterilmiştir.

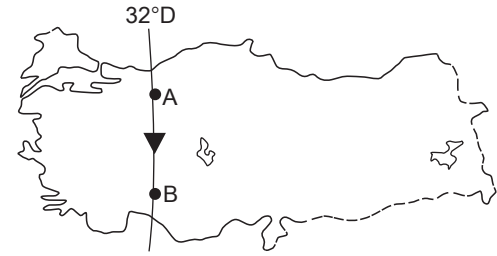
Yalnızca tablodaki bilgilere göre;

- I. 21 Mart - 23 Eylül arası dönemde gece-gündüz süre farkı sürekli artar.
II. 21 Aralık tarihinde en uzun gece yaşanır.
III. 21 Haziran ve 21 Aralık tarihlerinde gece-gündüz süre farkları eşittir.
IV. 21 Aralık tarihinden itibaren gündüzler uzamaya başlar.
V. 21 Mart ve 23 Eylül'de gece-gündüz süreleri eşittir.

numaralandırılmış ifadelerden hangisine ulaşılamaz?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5.

Yukarıdaki Türkiye haritasında A'dan B'ye gidildiğinde;

- I. yerel saat,
II. Başlangıç Meridyeni'ne uzaklık,
III. Güneş ışınlarının düşme açısı

ifadelerinden hangilerinde değişim gözlenmez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve III   E) II ve III

6. "Türkiye bulunduğu konum itibarıyla 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alır. Bu durum ..... açıklanır." **diyen bir coğrafyacı aşağıdakilerden hangisi ile cümlesini devam ettirirse ifadesini kanıtlamış olur?**

- A) Doğu Yarım Küre ülkesi olması ile
B) 30°D ve 45°D meridyenlerinin ülkemizden geçmesi ile
C) Başlangıç Meridyeni'ne göre doğuda olması ile
D) Doğusu ile batısı arasında 76 dakikalık zaman farkı olması ile
E) Doğusu ile batısı arasında 19 meridyenlik fark olması ile

7.

- I. Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
II. Cephe yağışlarının etkili olması
III. En uzun gecenin 21 Aralık'ta yaşanması
IV. Batı rüzgarlarının etkisi altında olması

Yukarıda numaralandırılmış ifadelerden hangileri Türkiye'nin orta kuşakta yer aldığını kanıtlar?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) III ve IV
D) I, II ve IV   E) II, III ve IV

8. **Aşağıdaki illerin hangilerinde yerel saat ile ulusal saat arasındaki fark en az ve en fazla olur?**

	En az	En fazla
A)	Erzurum	İzmir
B)	İzmit	Diyarbakır
C)	Ankara	Van
D)	Eskişehir	Malatya
E)	Konya	Sivas

9.

- I. Sinop'ta yıl içinde gölge boyunun Antalya'dan uzun olması
II. Bitlis'de yıllık sıcaklık ortalamasının İzmir'den düşük olması
III. Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den düşük olması
IV. Akdeniz'de yaz turizmi süresinin Ege'den daha uzun olması
V. Sinop'ta güneşin doğuş-batış süresinin Adana'dan uzun olması

Yukarıdaki numaralandırılmış ifadelerden hangisi üzerinde mutlak konumun etkili olduğu söylenemez?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

10. Bir ülkenin jeopolitik konumu; o ülkenin coğrafi unsurlarını, dünya güç dengesini sürekli ve çok yönlü etkileyecek tarzda kullanabilmesi olarak nitelendirilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin jeopolitik önemini yansıtmaz?

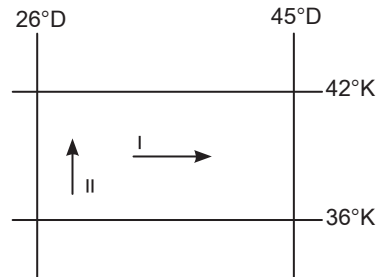
- A) İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması
B) Orta Doğu petrollerine yakın olması
C) Dünya transit ticaretinde önemli bir yere sahip olması
D) Alp-Himalaya kıvrım kuşağında yer alması
E) Üç kıta arasında köprü durumunda olması

11. Türkiye Kuzey Yarım Küre'de yer alan bir ülkedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma kanıt oluşturmaz?

- A) Güneyden kuzeye doğru sıcaklık ortalamalarının azalması
B) En uzun gündüzün 21 Haziran'da yaşanması
C) Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den az olması
D) 2. ve 3. saat dilimleri içerisinde yer alması
E) Güneyden kuzeye doğru çizgisel hızın azalması

12.

Türkiye'de I ve II nolu doğrultular boyunca gidildikçe yıllık ortalama sıcaklıklar azalmaktadır.

Bu durumu ortaya çıkaran temel faktörler aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	Yükselti	Enlem
B)	Boylam	Enlem
C)	Karasallık	Boylam
D)	Yükselti	Karasallık
E)	Enlem	Yükselti

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının düşme açısının daralmasına bağlı olarak birtakım değişiklikler ortaya çıkar. Bu değişiklikler enlem etkisi olarak açıklanır.

Verilen seçenekler incelendiğinde;

- Diyarbakır'ın yıllık ortalama sıcaklığının Kars'tan yüksek olması,
- Karadeniz'in Akdeniz'den daha soğuk olması,
- Antalya'da yaz turizminin İzmir'den daha uzun sürmesi,
- Toroslar'da kalıcı kar sınırının Kuzey Anadolu Dağları'ndan yüksek olması

bilgileri Türkiye'nin enleminin sonucunda ortaya çıkan değişikliklerdir. Ancak kış mevsiminde Samsun'un Ankara'dan daha sıcak olması denizellik ve karasallığın sıcaklık üzerindeki etkisine kanıttır.

Cevap C

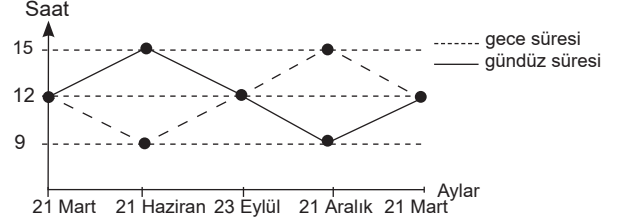
2. Türkiye göreceli konumu itibarıyla üç tarafı denizlerle kaplı bir yarımadadır. Verilen ülkelerle Gürcistan ve Bulgaristan'ın Karadeniz'e kıyısı bulunduğu için Türkiye ile birlikte aynı denize kıyısı bulunmaktadır.

Cevap A

3. Van ve Hakkari'nin yerel saatlerinin ulusal saatten 2 dakika geri olduğu tespit edilmiştir. Buna göre Van ve Hakkari aynı boylam üzerindedir ve aynı boylam üzerindeki merkezlerin yerel saatleri ile öğle vakitleri aynıdır. Yerel saatleri 2 dakika geri olduğuna göre, 45°D boylamına göre daha batıda yer alır ve göle boylarının en kısa olduğu an ulusal saate göre 12.02 olur. Ancak bu iki kentın Başlangıç Meridyeni'ne uzaklıkları aynı değildir. Çünkü Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe iki meridyen arası mesafe daralır. Dolayısıyla da Van, Hakkari'ye göre Başlangıç Meridyeni'ne daha yakındır.

Cevap E

4.

Grafikte Türkiye'de yıl içindeki gece-gündüz süresi değişimi gösterilmiştir.

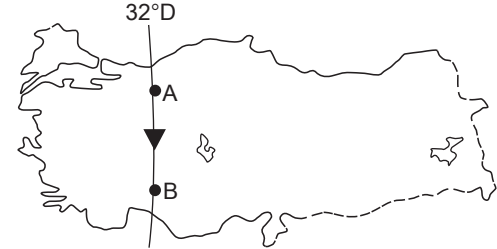
Yalnızca tablodaki veriler dikkate alındığında;

- 21 Aralık tarihinde en uzun gece yaşanır.
- 21 Haziran ve 21 Aralık tarihlerinde gece-gündüz süre farkları eşittir.
- 21 Aralık tarihinden itibaren gündüzler uzamaya başlar.
- 21 Mart ve 23 Eylül'de gece-gündüz süreleri eşittir.

bilgilerine ulaşılır. Ancak I. numaralı öncüdeki 21 Mart - 23 Eylül arası dönemde gece-gündüz süre farkı sürekli artar ifadesi yanlıştır. 21 Mart - 21 Haziran arası dönemde sürekli artar, 21 Haziran - 23 Eylül arası dönemde sürekli azalır.

Cevap A

5.

Türkiye haritasında verildiği gibi aynı boylam üzerinde yer alan A merkezinden B merkezine doğru hareket edildiğinde sadece yerel saatlerin değişmediğini söyleyebiliriz. Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklık kutuplara doğru hareket edildiğinde azalır. Güneş ışınlarının düşme açısı ise enlemle ilgili olduğu için güneye doğru hareket edildiğinde değişir ancak aynı boylam üzerinde yerel saatlerde değişim görülmez.

Cevap A

6. "Türkiye bulunduğu konum itibarıyla 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alır. Bu durum ..... açıklanır." bilgisini kanıtlamak isteyen bir coğrafyacı noktalarla boş bırakılan yeri Türkiye'nin boylam değerleri içerisinde bulunan ulusal saat dilimleri yani 30°D ve 45°D ülkemizden geçmesi ile ilişkilendirir. 0 meridyeninden doğuya doğru her 15 meridyen geçildiğinde 1 saat dilimi geçmiş olur. Dolayısıyla Türkiye 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alır diyebiliriz.

Cevap B

7. Türkiye mutlak konumu itibarıyla "Kuzey Yarım Küre'de Yengeç Dönencesi'nin Kuzeyinde Orta Kuşak'ta" ve 26°D - 45°D meridyenleri arasında yer alır. Türkiye orta kuşakta bulunduğu için dört mevsim belirgin olarak yaşanır, cephe yağışları etkili olur ve sürekli rüzgarlardan batı rüzgarları etkisi altındadır. Türkiye'de en uzun gecenin 21 Aralık'ta yaşanması Kuzey Yarım Küre'de yer almasının bir sonucudur. Çünkü 21 Aralık'ta Kuzey Yarım Küre'de yer alan tüm merkezler en uzun gece sürelerini yaşar.

Cevap D

8. Türkiye'de 2016'dan beri yıl boyunca 45°D'da yer alan Iğdır ulusal saat olarak kullanılır. Yerel saatle ulusal saat arasındaki farkın en az olması için 45°D meridyenine en yakın olan il Erzurum, bu farkın en fazla olması için ise 45°D meridyenine en uzak olan il İzmir seçilmelidir.

Cevap A

9. Öncüllerde verilen bilgiler dikkate alındığında;
- Sinop'ta yıl içinde gölge boyunun Antalya'dan uzun olması,
  - Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den düşük olması,
  - Akdeniz'de yaz turizmi süresinin Ege'den daha uzun olması,
  - Sinop'ta güneşin doğuş-batış süresinin Adana'dan uzun olması

Türkiye'nin mutlak konumunun sonucunda ortaya çıkan durumlarıdır. Ancak Bitlis'de yıllık sıcaklık ortalamalarının İzmir'den düşük olması yükselti, karasallık ve denizellik ile ilgilidir.

Cevap B

10. Bir ülkenin jeopolitik konumu; o ülkenin coğrafi unsurlarını dünya güç dengesini sürekli ve çok yönlü etkileyecek tarzda kullanabilmesi olarak nitelendirilir.

Buna göre Türkiye'nin;

- İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması,
- Orta Doğu petrollerine yakın olması,
- Dünya transit ticaretinde önemli bir yere sahip olması

jeopolitik önemini yansıtır. Ancak Türkiye'deki dağların oluşum şekli, göreceli konumunu yansıtsa da jeopolitik önemini yansıtmaz.

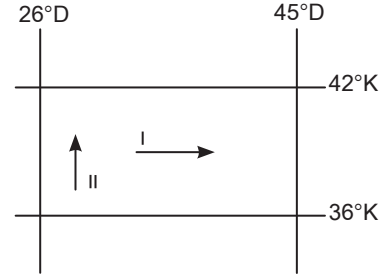
Cevap D

11. Türkiye Kuzey Yarım Küre'de yer alır. Bu durumun sonucunda ise;

- güneyden kuzeye doğru sıcaklık ortalamalarının azalması,
  - en uzun gündüzün 21 Haziran'da yaşanması,
  - Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den az olması,
  - güneyden kuzeye doğru çizgisel hızın azalması
- durumları ortaya çıkar. Ancak Türkiye'nin 2. ve 3 saat dilimleri arasında yer alması boylamların sonuçları arasında incelenir.

Cevap D

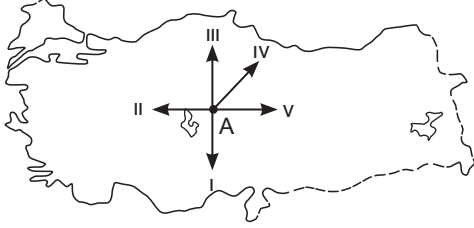
- 12.

Türkiye'de I ve II nolu doğrultular boyunca gidildikçe yıllık ortalama sıcaklıklar azalmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasındaki faktörler şunlardır: I. numaralı ok yönünde hareket edildiğinde yükseltinin artmasıyla sıcaklık azalırken II. numaralı ok yönünde hareket edildiğinde enlemin etkisiyle sıcaklık azalır.

Cevap A

1.

Yukarıdaki Türkiye haritasında A merkezinden numaralandırılmış oklar yönünde ilerlendiğinde, hangi yönde hem Ekvator'dan hem de Başlangıç Meridyeni'nden uzaklaşılr?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

2.

Durum I: Sıcaklığın dağılışında yükseltinin etkisi ortadan kaldırılarak hesaplanan sıcaklığa indirgenmiş sıcaklık denir.

Durum II: Türkiye'nin indirgenmiş sıcaklık dağılışı haritasında; güneyi ile kuzeyi arasındaki sıcaklık farkı 7-8°C'dir.

Buna göre, Türkiye'nin kuzeyi ile güneyi arasındaki sıcaklık farkı aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

- A) Mutlak konum
B) Yerşekilleri
C) Karasallık – denizellik
D) Yükselti
E) Yağış rejimi

3.

Bir ülkenin sınırları içerisindeki limanların ve kara yollarının başka ülkeler tarafından kullanılmasıyla yapılan ticarete, transit ticaret adı verilir.

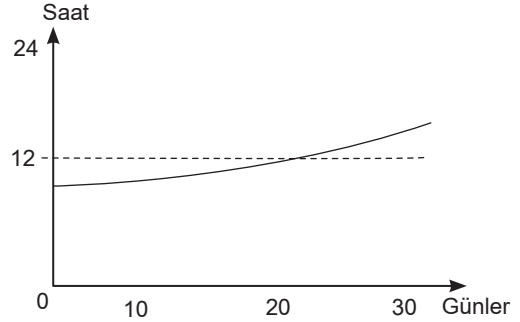
Buna göre;

- I. İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması,
- II. petrol zengini ülkelere komşu olması,
- III. teknoloji bakımından gelişmiş Avrupa'ya yakın olması,
- IV. doğu-batı yönünde geniş olması,
- V. üç kıtanın birbirine yaklaştığı yerde bulunması

İfadelerinden hangisi Türkiye'nin transit ticaretteki önemini arttırmaz?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

4.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de gündüz süresinin bir aylık değişimi gösterilmiştir.

Buna göre, grafiğin gösterdiği ay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mart   B) Aralık   C) Ocak
D) Haziran   E) Eylül

5.

- I. Doğusu ile batısı arasında 76 dakikalık zaman farkının olması
- II. 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alması
- III. Yerel saatinin Başlangıç Meridyeni'nden ileri olması
- IV. Doğuya doğru sıcaklıkların azalması
- V. Doğu Yarım Küre'de yer alması

Yukarıda numaralandırılmış ifadelerden hangisi Türkiye'nin boylam değerleri ile açıklanamaz?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6.

Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklığın azalması enlem etkisi ile açıklanır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi enlem-sıcaklık ilişkisine ters düşer?

- A) Antalya'da denize girme süresinin Sinop'tan uzun olması
- B) Akdeniz'de tuzluluk oranının Karadeniz'den fazla olması
- C) Ülkemizde güneyden esen rüzgârların sıcaklığı artırması
- D) Ege kıyılarında kuzeye doğru ilerlendikçe sıcaklıkların düşmesi
- E) Doğuya doğru karın yerde kalma süresinin uzaması

7. Aşağıdakilerden hangisinin Antalya Bölümü ile Doğu Karadeniz Bölümü arasında farklılık göstermesi mutlak konum ile açıklanamaz?

- A) Orman üst sınırı
- B) Gündüz süresi uzunluğu
- C) Yaz turizmi süresi
- D) Yıllık yağış miktarı
- E) Kalıcı kar sınırı

8. Türkiye'de cisimlerin gölge yönü yıl boyunca kuzeydir.

Bu durum, Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Kuzey Yarım Küre'de yer almasıyla
- B) Güneş ışınlarını hiçbir zaman dik almamasıyla
- C) Başlangıç Meridyeni'nin doğusunda yer almasıyla
- D) Orta kuşakta bulunmasıyla
- E) Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almasıyla

9. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin göreceli konumu ile açıklanamaz?

- A) Zengin yer altı kaynaklarına sahip olması
- B) Yerçekillerinin doğu-batı doğrultusunda uzanması
- C) Doğuya doğru yıllık sıcaklık ortalamalarının düşmesi
- D) Orta Doğu petrollerine yakın olması
- E) Dört mevsimi belirgin olarak yaşaması

10. Dünya üzerindeki herhangi bir noktanın güneş karşısından geçiş hızı çizgisel hız olarak tanımlanmıştır. Çizgisel hız en fazla Ekvator'dadır ve saatte yaklaşık 1670 km'dir.

Buna göre, aşağıda verilen merkezlerden hangisinde çizgisel hızın daha az olması beklenir?

- A) İzmir
- B) Sinop
- C) Ankara
- D) Antalya
- E) Malatya

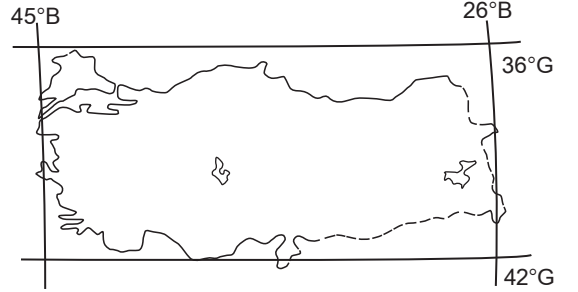
11.

Yukarıdaki Türkiye haritasında verilen illerimizden hangisinde 21 Haziran tarihinde gece süresi diğerlerinden daha uzundur?

- A) Ankara
- B) İzmir
- C) Trabzon
- D) Antalya
- E) Erzurum

12.

Türkiye paralel ve meridyen aralıklarını korumak şartıyla yukarıdaki konuma sahip olsaydı aşağıdakilerden hangisinde değişme görülmezdi?

- A) Karadeniz kıyılarında yıllık ortalama sıcaklıklar artardı.
- B) Akdeniz'in tuzluluk oranı azalır.
- C) Doğu-batı arasındaki zaman farkı azalır.
- D) Antalya'da yıllık ortalama sıcaklıklar azalır.
- E) Samsun'a güneş ışınlarının düşme açısı bugünkünden daha büyük olurdu.

13. Coğrafi açıdan önemli bir konumda olan Türkiye, elverişli özellikleri nedeniyle tarihin ilk çağlarından beri büyük ölçüde yerleşime açılmış, pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır.

Buna göre;

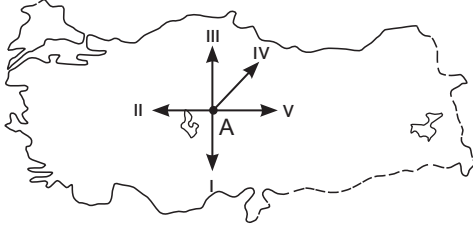
- I. zengin kültürel mirasa sahip olması,
- II. İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması,
- III. kültür turizmi potansiyelinin fazla olması

İfadelerinden hangileri yukarıdaki açıklamaya kanıt oluşturur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

ÇÖZÜMLER

1.

Türkiye Ekvator'un kuzeyinde, Greenwich'in doğusunda yer alır. Türkiye haritasında verilen oklar istikametinde ilerlendiğinde hem Başlangıç Meridyeni'nden hem de Ekvator'dan uzaklaşmak istediğimizde kuzeydoğu yönüne gitmemiz gerekir. Kuzeydoğu yönü ise IV numaralı ok yönüdür.

Cevap D

2.

Durum I: Sıcaklığın dağılışında yükseltinin etkisi ortadan kaldırılarak hesaplanan sıcaklığa indirgenmiş sıcaklık denir.

Durum II: Türkiye'nin indirgenmiş sıcaklık dağılışı haritasında güneyi ile kuzeyi arasındaki sıcaklık farkı 7-8°C'dir. Türkiye'nin güneyinden kuzeyine doğru gidildikçe güneş ışınlarının geliş açısı daralır. Dolayısıyla da sıcaklık azalır ve bu durum Türkiye'nin mutlak konumu ile açıklanır.

Cevap A

3.

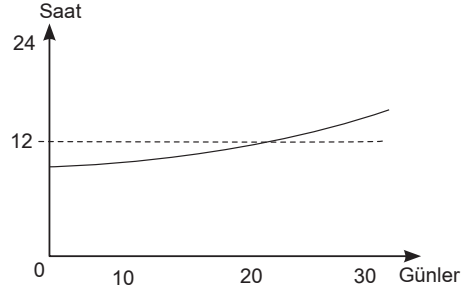
Bir ülkenin sınırları içerisindeki limanların ve kara yollarının başka ülkeler tarafından kullanılmasıyla yapılan ticarete, transit ticaret adı verilir. Türkiye'nin;

- İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması,
- petrol zengini ülkelere komşu olması,
- teknoloji bakımından gelişmiş Avrupa'ya yakın olması,
- üç kıtanın birbirine yaklaştığı yerde bulunması

gibi özelliklere sahip olması transit ticaretin gelişmesini sağlamıştır. Ancak bir ülkenin doğu batı yönünde geniş ya da dar olması transit ticarete olumlu ya da olumsuz herhangi bir etkiye sahip değildir.

Cevap D

4.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de gündüz süresinin bir aylık değişimi gösterilmiştir. Grafik incelendiğinde bir aylık sürenin yaklaşık 21 günü gündüz süresi 12 saatin altındayken son 9 gününde ise 12 saatten daha fazla olduğu gözlenmektedir. Dünyada gündüz sürelerinin 12 saat olduğu tarihler sadece 21 Mart ve 23 Eylül ekinoksudur. Gündüz süresinin gece süresinden daha fazla olmaya başladığı tarih ise 21 Mart'tır.

Cevap A

5.

Türkiye 26°D - 45°D meridyenleri arasında yer alır. Verilen öncüller incelendiğinde;

- doğusu ile batısı arasında 76 dakikalık zaman farkının olması,
- 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alması,
- yerel saatinin Başlangıç Meridyeni'nden ileri olması
- Doğu Yarım Küre'de yer alması

bilgileri boylam ile açıklanır. Ancak Türkiye'de batıdan doğuya doğru gidildikçe sıcaklığın azalması yükseltinin artmasıyla ilgilidir.

Cevap D

6.

Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklığın azalması enlem etkisi ile açıklanır. Türkiye'de;

- Antalya'da denize girme süresinin Sinop'tan uzun olması,
- Akdeniz'de tuzluluk oranının Karadeniz'den fazla olması,
- ülkemizde güneyden esen rüzgârların sıcaklığı artırması,
- Ege kıyılarında kuzeye doğru ilerlendikçe sıcaklıkların düşmesi

durumlarının ortaya çıkması enlem sıcaklık ilişkisine örnektir. Ancak doğuya doğru karın yerde kalma süresinin uzaması yükselti, karasallık ve denizellik ile ilgilidir. Dolayısıyla enlem sıcaklık ilişkisine ters düşer.

Cevap E

KPSS
2024

GENEL YETENEK
GENEL KÜLTÜR

COĞRAFYA

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ
ÇIKMIŞ
SORULAR

SON
10
YIL

 ÖGRETİ AKADEMİ

ÖĞRETİ AKADEMİ

Komisyon

GYGK COĞRAFYA TAMAMI ÇÖZÜMLÜ ÇIKMIŞ SORULAR

ISBN 978-625-6764-55-2

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. (Öğreti Akademi yayınları bir Pegem Akademi markasıdır.) Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

1. Baskı: 2023, Ankara

Yayın-Proje: Şewal Aksoy
Dizgi-Grafik Tasarım: Gülnur Öcalan
Kapak Tasarımı: Öğreti Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126 Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
Tel: (0312) 802 00 53-54

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.ogreti.com
E-ileti: ogreti@ogreti.com.tr
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Değerli KPSS Adayları,

KPSS'ye hazırlanan adaylarımız KPSS'de çıkan soruları incelemek, çözmek ve kendini geliştirmek, eksiklerini fark edip tamamlamak amacıyla çalışmalarına dâhil etmektedir. Lisans mezunu adayların bu yönde yaptıkları çalışmaların başarı oranları üzerindeki olumlu etkisi göz ardı edilemeyeceğinden kitabımızda 2014-2023 yılları arasında yapılan KPSS Genel Kültür Coğrafya alanında yöneltilen tüm sorulara yer verilmiştir.

Lisans mezunu adayların geleceğe umutla bakabilmelerine, eğitimini aldıkları alanda kendilerini gerçekleştirmelerine ve karşılarına çıkan engelleri aşmalarına yardımcı olması amacıyla hazırlanan KPSS Tamamı Çözömlü Genel Yetenek-Genel Kültür Coğrafya Çıkış Sorular kitabı ile sizlere faydalı olacağımızı umuyor ve hepinize başarılar diliyoruz.

Öğreti Akademi Yayıncılık

İÇİNDEKİLER

2014 GYGK Coğrafya Çıkış Sorular.....	1
2015 GYGK Coğrafya Çıkış Sorular.....	9
2016 GYGK Coğrafya Çıkış Sorular.....	17
2017 GYGK Coğrafya Çıkış Sorular.....	25
2018 GYGK Coğrafya Çıkış Sorular.....	32
2019 GYGK Coğrafya Çıkış Sorular.....	39
2020 GYGK Coğrafya Çıkış Sorular.....	47
2021 GYGK Coğrafya Çıkış Sorular.....	54
2022 GYGK Coğrafya Çıkış Sorular.....	61
2023 GYGK Coğrafya Çıkış Sorular.....	68
Cevap Anahtarı.....	76

1. Türkiye’de,
- dört mevsim belirgin olarak yaşanır,
  - Akdeniz iklimi etkilidir,
  - cephesel yağışlar görülür,
  - Batı rüzgârları etkilidir.

Bu özelliklerin ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Kuzey yarım kürede yer almasının
 B) Orta kuşakta yer almasının
 C) Üç tarafının denizlerle çevrili olmasının
 D) Yüzey şekillerinin çok çeşitli olmasının
 E) 26° - 45° doğu meridyenleri arasında bulunmasının

2. Ege Bölgesi, genellikle horst ve graben sistemlerini meydana getiren tektonik hareketlerle şekillenmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu şekillenmenin bir sonucu değildir?

- A) Akarsuların doğu-batı yönünde akması
 B) Kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşımın zor olması
 C) Kıyıların çok fazla girintili-çıkıntılı olması
 D) Kıyılarda çok sayıda doğal liman bulunması
 E) Denizel hava kütlelerinin iç kısımlara kolay erişebilmesi

3. Türkiye genel hatlarıyla yüksek, dağlık ve engebeli bir arazi yapısına sahiptir.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisi daha az etkili olmuştur?

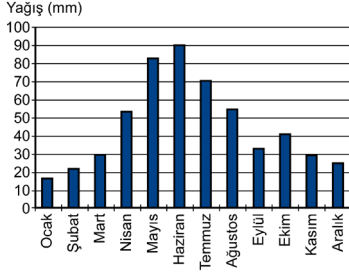
- A) Alp orojenez kuşağında bulunması
 B) Epirojenez ile yükselmesi
 C) Akarsu aşındırmasının fazla olması
 D) Aktif fayların bulunması
 E) Farklı kayaç türlerinin bulunması

4. Heyelanlar, Karadeniz Bölgesi’nin önemli doğal afetlerindendir.

Aşağıdakilerden hangisi heyelanların bu bölgede sık görülmesinin nedenlerinden biri değildir?

- A) Yıllık yağış miktarının fazla olması
 B) Akarsu rejimlerinin farklılık göstermesi
 C) Tabaka eğimlerinin fazla olması
 D) Doğal ve beşerî nedenlerle yamaç dengesinin bozulması
 E) Killi kayaçların fazla olması

5. Türkiye'deki bir meteoroloji istasyonundan alınan yağış rejim grafiği aşağıda verilmiştir.

Buna göre, bu grafik hangi yağış rejim tipine aittir?

- A) Akdeniz yağış rejimi
B) Karadeniz yağış rejimi
C) İç Anadolu yarı karasal yağış rejimi
D) Doğu Anadolu karasal yağış rejimi
E) Akdeniz-Karadeniz geçiş yağış rejimi

6. Doğu Anadolu Bölgesi'nin kuzeydoğusunda, uzun boylu çayır örtüsü altında koyu renkli ve organik madde bakımından zengin topraklar gelişmiştir.

Buna göre, özellikleri verilen toprak tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Solancak
B) Çernozyem
C) Podsol
D) Terra-Rossa
E) Vertisol

7. Türkiye'nin jeomorfolojik özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Erzurum-Kars-Ardahan Platosu'nun oluşumunda akıcı lavların yayılması etkilidir.
B) Taşeli Platosu'nda karstlaşma etkilidir.
C) Üçüncü Zaman'da geniş alan kaplayan göller zamanla karlaşmıştır.
D) Ege Bölgesi'ndeki doğu-batı uzantılı ovalar birer grabendir.
E) Türkiye'deki volkanik dağlar üzerinde buzullar bulunmamaktadır.

8. Üniversitede arkadaş olan dört öğrenci, yaşadıkları kentler ve bu kentlerin ekonomik faaliyetleri hakkında aşağıdaki bilgileri vermişlerdir.

Ayşen: Yaşadığım kent Türkiye'nin en büyük maden kömürü havzasında yer alır.

Şahin: Akdeniz Bölgesi'nde bir kentte yaşıyorum. Kentteki en önemli sanayi kolu demir-çelik sektörüdür.

Ayhan: Benim yaşadığım kent kıyıda ve burada ham petrolü işleyen bir rafineri bulunmaktadır.

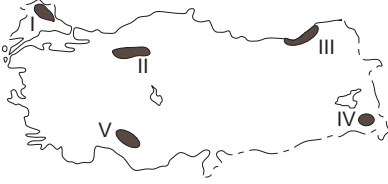
Burak: Yaşadığım kentte Türkiye'nin en küçük petrol rafinerisi bulunmaktadır. Rafineride işlenen petrol yöreden elde edilmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu öğrencilerin yaşadıkları kentlerden biri değildir?

- A) Zonguldak
B) İskenderun
C) Aliağa
D) Batman
E) E) Kırıkkale

9. Türkiye'de dağlık ve engebeli alanlar genellikle seyrek nüfusludur.

Yukarıdaki haritada numaralandırılan alanlardan hangisi bu yargıya uymaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V
10. Türkiye'de iç göçlerin yönüne bakıldığında genel olarak aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?
- A) Türkiye'nin doğusundan batısına doğrudur.
 B) İç bölgelerden kıyılara doğrudur.
 C) Yüksek alanlardan alçak alanlara doğrudur.
 D) Doğal nüfus artışının en fazla olduğu illere yapılmaktadır.
 E) En çok İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük kentlere yapılmaktadır.

11.

- I. Tekirdağ
 II. Düzce
 III. Eskişehir
 IV. Kırşehir
 V. Çorum

Türkiye'de tarımı etkileyen coğrafi koşullar düşünüldüğünde, yukarıdaki illerin hangilerinde nadasa bırakılan alanların oranının daha düşük olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
 D) III ve V E) IV ve V

12. Türkiye'de ekonomik balıkçılık açısından Karadeniz önemli bir yer tutmaktadır. Ancak Karadeniz'de 200 metrenin altındaki derinliklerde canlı yaşamamaktadır.

Bunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güneş ışınlarının 200 metreden fazla derinlikte etkili olmaması
 B) Karadeniz'e dökülen bazı nehirlerin taşıdığı kimyasal atıklar
 C) 200 metreden fazla derinlikte bulunan kükürtlü hidrojen gazı
 D) Karadeniz tabanındaki volkanik aktiviteler
 E) 200 metreden fazla derinlikte su sıcaklığının canlı varlığına engel olması

13. Yer kabuğunun zayıf noktalarından çıkan sıcak su ve buhar, jeotermal enerji olarak ısıtma ve elektrik üretiminde kullanılır.

Türkiye'de bu enerji kaynağı açısından elektrik üretimi potansiyeli en yüksek olan bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ege Bölgesi
 B) İç Anadolu Bölgesi
 C) Karadeniz Bölgesi
 D) Akdeniz Bölgesi
 E) Doğu Anadolu Bölgesi

14. Sanayinin gelişmesinde ham maddeye yakınlık önemlidir.

Aşağıdakilerin hangisinde böyle bir ilişki bulunmamaktadır?

- A) Afyonkarahisar - Mermer sanayi
B) Kars - Süt mamulleri sanayi
C) Adana - Pamuklu dokuma sanayi
D) Ankara - Mobilya sanayi
E) Bilecik - Seramik sanayi

15. Hasan: Türkiye'de özellikle Cumhuriyetin ilk yıllarında ulaşım politikalarında demir yolu yapımına öncelik verilmiştir.

Serap: Hasan seninle aynı görüşte değilim. Özellikle Cumhuriyetin ilk yıllarında kara yolu ulaşımına ağırlık veren bir politika izlenmiştir ve bu durum hâlen devam etmektedir.

Kerem: Türkiye'de son yıllarda hava yolu ulaşımında önemli gelişmeler olmaktadır. Örneğin daha önce havaalanı olmayan pek çok kentte havaalanları inşa edilmiş ve hava yolunu kullanan yolcu sayısı artmıştır.

Leyla: Türkiye'de son yıllarda demir yollarındaki gelişmeler de dikkat çekicidir. Yeni yapılan hatlarla birlikte demir yolu ana hat uzunluğu 25.000 km'yi geçmiştir.

Türkiye'de ulaşım sistemlerinin gelişimiyle ilgili konuşan bu dört arkadaşın hangilerinin verdiği bilgiler doğrudur?

- A) Hasan ve Kerem
B) Hasan ve Leyla
C) Serap ve Kerem
D) Serap ve Leyla
E) Kerem ve Leyla

16. Ülkelerin coğrafi özellikleri, ulaşım politikaları ve bu politikalara bağlı olarak oluşturulan ulaşım altyapıları, ulaşım sistemlerinin gelişiminde belirleyici rol oynar.

Buna göre, Türkiye'deki ulaşım sistemlerine bağlı olarak yurt içi ve yurt dışı yük taşımacılığında egemen olan ulaşım çeşidi aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

Yurt içi   Yurt dışı

- A) Demir yolu   Kara yolu
B) Kara yolu   Kara yolu
C) Demir yolu   Deniz yolu
D) Kara yolu   Deniz yolu
E) Kara yolu   Hava yolu

17. Türkiye'nin 2023 Turizm Stratejisi'nde 7 tematik turizm gelişim koridoru belirlenmiştir. Bunlardan "kış koridoru" Erzurum, Erzincan, Kars ve Ardahan illerini kapsamaktadır.

Belirtilen bölgenin kış koridoru olarak belirlenmesinde

- I. kış devresinin uzun olması,
II. kış mevsiminde ortalama sıcaklıkların düşük olması,
III. kış mevsiminde donan çok sayıda göl bulunması

faktörlerinden hangileri etkilidir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

18. Ovalar; tarım, yerleşme, sanayi kuruluşu için uygun alanları oluşturur.

Buna göre, aşağıdaki ovalardan hangisi diğerlerinden farklı bir özellik göstermektedir?

- A) Konya Ovası
B) Erzincan Ovası
C) Bursa Ovası
D) Eskişehir Ovası
E) Muş Ovası

1. Türkiye'de,
  - I. dört mevsim belirgin olarak yaşanması,
  - II. Akdeniz ikliminin etkili olması,
  - III. cephesel yağışların görülmesi,
  - IV. Batı rüzgârlarının etkili olması,

Orta Kuşak'ta (Dönence ile kutup dairesi arasında) yer alması ile ilgilidir.

Türkiye 36°- 42° kuzey paralelleri arasında yer aldığı için mutlak konumuna göre bir orta kuşak ülkesidir.

Orta Kuşak Güney Yarım Küre'de de bulunduğu için bu özellikler Güney Yarım Küre'nin orta kuşağında da geçerlidir. Sadece Kuzey Yarım Küre'deki ülkelerde görülmez.

Cevap B

2. Ege Bölgesi, genellikle horst ve graben sistemlerini meydana getiren tektonik hareketlerle şekillenmiştir. Bu hareketler ile bölge kıyılarında çoğunlukla doğu-batı yönünde uzanan kırık dağ sıraları oluşmuştur.

Bu şekillenme sonucunda;

- I. Akarsuların doğu-batı yönünde akması
- II. Kıyıların çok fazla girintili-çıkıntılı olması
- III. Kıyılarda çok sayıda doğal liman bulunması
- IV. Denizel hava kütlelerinin iç kısımlara kolay erişebilmesi söz konusudur.

Ancak aynı durum kıyı ile iç kesimler arasında ulaşımın **zor değil aksine kolay olmasına** neden olmuştur (dağların doğu-batı yönünde uzanmasına bağlı olarak).

Cevap B

3. Türkiye genel hatlarıyla yüksek, dağlık ve engebeli bir arazi yapısına sahiptir.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

- I. Alp orojenezine bağlı olarak kuzey ve güneyde sıradağların oluşması
- II. Epirojenez ile Anadolu'nun yükselmesi
- III. Akarsu aşındırması ile engebenin artması
- IV. Aktif fayların bulunması ile kırılma, yükselme ve volkanizma gibi olaylar sonucu engebe ve yükseltinin artması söz konusu olmuştur.

Ancak farklı kayaç (taş) türlerinin bulunması yükselti ve engebeden ziyade oluşan şekillerin farklılığı üzerinde etkili olmuştur (aşınma hızları ve oluşan şekillerdeki farklılık gibi).

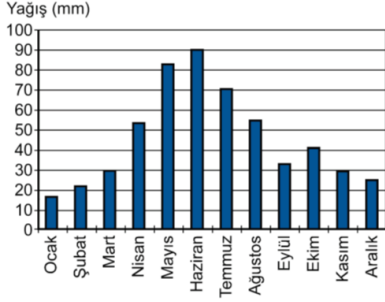
Cevap E

4. Heyelanlar, Karadeniz Bölgesi'nin önemli doğal afetlerindendir. İklim yer şekilleri toprak özellikleri ve bazen de beşerî etkenlere göre gerçekleşen bu doğal afetin Karadeniz'de sık görülmesinde;

- Yıllık yağış miktarının fazla olması,
- Tabaka eğimlerinin fazla olması,
- Doğal ve beşerî nedenlerle yamaç dengesinin bozulması,
- Killi kayaçların fazla olması etkili olmaktadır. **Ancak akarsu rejimleri bu doğal afetler ile ilgili değildir.** Akarsular ile ilişkilendirebilecek doğal afet taşkınlardır.

Cevap B

5.

Soruda verilen yağış rejimi grafiğine bakıldığında en fazla yağışın ilkbahar sonu, yaz başına denk geldiği, en az yağışın ise kışın düştüğü görülür.

Buna göre, bu grafik **Doğu Anadolu Karasal Yağış Rejimi** tipine uygunluk göstermektedir. Özellikle Kuzeydoğu Anadolu'da (Erzurum-Kars Bölümü) yükseltinin fazlalığı havanın ısınmasını geciktirerek konveksiyonel (yükselim) yağışların yaza doğru kaymasına neden olur (klasik karasalda en fazla yağış ilkbahar mevsiminde düşer). Aynı zamanda kışın düşen kar yağışları yağmura göre daha az su hacmini ifade ettiği için en az yağış değeri (mili metre cinsinden) kışın gerçekleşir.

Cevap D

6. Doğu Anadolu Bölgesi'nin kuzeydoğusunda, uzun boylu çayır örtüsü altında koyu renkli ve organik madde bakımından zengin topraklar gelişmiştir. **Bu tür topraklar çernozyemlerdir.**

Kara toprak olarak da isimlendirilen bu topraklar, Dünya'nın en verimli yeri toprağıdır, coğrafi olarak yarı nemli step bölgelerinde yağışın artış gösterdiği yüksek platolarda görülen topraklardır. Üzerindeki gür bitki örtüsünün düşük sıcaklığa bağlı olarak ayrışmaması nedeniyle humusça zengin olan koyu renkli topraklardır.

Cevap B

7. Türkiye'nin jeomorfolojik özellikleri dik-kate alındığında;
- Erzurum-Kars-Ardahan Platosu'nun oluşumunda akıcı lavların yayılması etkilidir.
  - Taşeli Platosu'nda karstlaşma etkilidir.
  - Üçüncü Zaman'da geniş alan kaplayan göller zamanla karalaşmıştır.
  - Ege Bölgesi'ndeki doğu-batı uzantılı ovalar birer grabendir.

bilgileri doğrudur. **Ancak "Türkiye'deki volkanik dağlar üzerinde buzullar bulunmamaktadır." bilgisi yanlıştır.** Ülke-mizdeki Ağrı, Süphan, Erciyes volkanik dağları üzerinde güncel buzullar bulunmaktadır.

Cevap E

8. Üniversitede arkadaş olan dört öğrenci, yaşadıkları kentler ve bu kentlerin ekonomik faaliyetleri hakkında bilgiler vermişlerdir.

Bu bilgiler ile yaşadıkları şehirler eşleştirildiğinde;

Ayşen: Yaşadığım kent Türkiye'nin en büyük maden kömürü havzasında yer alır. → **Zonguldak**

Şahin: Akdeniz Bölgesi'nde bir kentte yaşıyorum.

Kentteki en önemli sanayi kolu demir-çelik sektörüdür. → **İskenderun**

Ayhan: Benim yaşadığım kent kıydadır ve burada

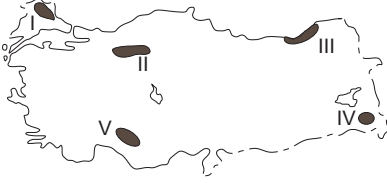
ham petrolü işleyen bir rafineri bulunmaktadır. → **Aliağa**

Burak: Yaşadığım kentte Türkiye'nin en küçük petrol rafinerisi bulunmaktadır. Rafineride işlenen petrol yöreden elde edilmektedir. → **Batman**

Ancak Kırkkale ile ilgili bir özellik öğrenciler tarafından verilmemiştir.

Cevap E

9. Türkiye’de dağlık ve engebeli alanlar genellikle seyrek nüfusludur.

Haritada gösterilen;

- I → Yıldız Dağları Yöresi
 II → Koroğlu Dağları Yöresi
 III → Hakkâri Dağları Yöresi
 V → Batı - Orta Toroslar Yöresi

Dağlık ve engebeli olduğu için تنها nüfuslanmış alanlardır. Ancak III numara ile gösterilen **Doğu Karadeniz kıyı kesimi dağlık ve engebeli olmasına rağmen yoğun nüfuslanmıştır.** Doğu Karadeniz kıyıları yoğun nüfuslu iken iç kesimleri (Gümüşhane-Bayburt çevresi) تنها nüfusludur.

Cevap C

10. Türkiye’de iç göçlerin yönüne bakıldığında genel olarak;
- Türkiye’nin doğusundan batısına doğrudur.(A)
  - İç bölgelerden kıyılara doğrudur.(B)
  - Yüksek alanlardan alçak alanlara doğrudur.(C)
  - En çok İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük kentlere yapılmaktadır.(E)

bilgileri doğrudur. Ancak ülkemizdeki göç yönleri ile ilgili olarak “**Doğal nüfus artışının en fazla olduğu illere yapılmaktadır.**” bilgisi yanlıştır. Doğal nüfus artışının fazla olduğu iller genellikle Doğu ve Güneydoğu’daki geri kalmış illerdir, göç yönü bu illere doğru değil, bu illerden daha fazla gelişmiş illere doğrudur.

Cevap D

11. Türkiye’de tarımı etkileyen en önemli coğrafi koşul iklimdir. İklim koşullarına bağlı olarak özellikle iç bölgelerdeki tarımsal alanlarda nadas (tarım alanının bir yıl ekilip sonraki yıl boş bırakılması) uygulaması yapılmaktadır. Buna göre soruda verilen karasal iklime sahip illerden Eskişehir (III) , Kırşehir (IV) ve Çorum’da (V) nadas alanları oranı daha fazla iken, kıyı ili olan **Tekirdağ (I) ve Düzce’de (II)** daha azdır.

Cevap A

12. Türkiye’de ekonomik balıkçılık açısından Karadeniz önemli bir yer tutmaktadır. Ancak Karadeniz’de 200 metrenin altındaki derinliklerde canlı yaşamamaktadır.

Bunun nedeni 200 metreden fazla derinlikte bulunan kükürtlü hidrojen gazıdır. Karadeniz eskiden tatlı su gölü iken sonradan denize dönüşerek tuzlu suya kavuşmuş ve buda içerisinde yaşayan canlıların ölüp deniz dibine çökerek çürümeleri sonucunda kükürtlü hidrojen gazının açığa çıkmasına neden olmuştur.

Cevap C

13. Yer kabuğunun zayıf noktalarından çıkan sıcak su ve buhar, jeotermal enerji olarak ısıtma ve elektrik üretiminde kullanılır. Türkiye’de bu enerji kaynağı açısından elektrik üretimi potansiyeli en yüksek olan bölge Ege Bölgesi’dir. Batı Anadolu fay hattına sahip olan **Ege Bölge’si ülkemizdeki jeotermal potansiyelin yaklaşık %70’ine sahiptir.**

Cevap A

14. Sanayinin gelişmesinde ham maddeye yakınlık önemlidir.
Soruda verilen;

- Afyonkarahisar - Mermer sanayi (A)
- Kars - Süt mamulleri sanayi (B)
- Adana - Pamuklu dokuma sanayi (C)
- Bilecik - Seramik sanayi (kil ve kolen) (E)

Sanayi kollarının gelişiminde o alanlardaki ham madde olanakları etkili olmuştur.

Ancak orman varlığı açısından zengin olmayan Ankara'da mobilya sanayinin gelişimi daha çok pazar olanakları ile ilgilidir.

Cevap D

15. Soruda verilen öncüllerde ulaşım ile ilgili konuşan dört arkadaşın verdiği;

Hasan: Türkiye'de özellikle Cumhuriyetin ilk yıllarında ulaşım politikalarında demir yolu yapımına öncelik verilmiştir.

Kerem: Türkiye'de son yıllarda hava yolu ulaşımında önemli gelişmeler olmaktadır. Örneğin daha önce havaalanı olmayan pek çok kentte havaalanları inşa edilmiş ve hava yolunu kullanan yolcu sayısı artmıştır.

bilgileri doğrudur.

Cevap A

16. Ülkelerin coğrafi özellikleri, ulaşım politikaları ve bu politikalara bağlı olarak oluşturulan ulaşım altyapıları, ulaşım sistemlerinin gelişiminde belirleyici rol oynar. Türkiye'deki ulaşım sistemlerine bağlı olarak yurt içi yük taşımacılığında **kara yolu**, yurt dışı yük taşımacılığında egemen olan ulaşım çeşidi ise **deniz yolu**'dur.

Cevap D

17. Türkiye'nin 2023 Turizm Stratejisi'nde 7 tematik turizm gelişim koridoru belirlenmiştir. Bunlardan "kış koridoru" Erzurum, Erzincan, Kars ve Ardahan illerini kapsamaktadır.

Belirtilen bölgenin kış koridoru olarak belirlenmesinde;

- I. kış devresinin uzun olması (I)
- II. kış mevsiminde ortalama sıcaklıkların düşük olması (II)

etkili olmuştur.

Cevap C

18. Ovalar; tarım, yerleşme, sanayi kuruluşu için uygun alanları oluşturur.

Soruda verilen Konya, Bursa, Erzincan, Eskişehir tarım sanayi yerleşme ulaşım açısından daha elverişli alanlar oluştururken Muş Ovası sanayi açısından elverişli bir alanda yer almaz.

Cevap E

1. Türkiye'yi etkileyen aşağıdaki basınç merkezlerinden hangisi muson sisteminin bir parçasıdır?

A) İzlanda Alçak Basınç Merkezi
 B) Basra Alçak Basınç Merkezi
 C) Azor Yüksek Basınç Merkezi
 D) Akdeniz Alçak Basınç Merkezi
 E) Sibirya Yüksek Basınç Merkezi

2. Çok sayıda akarsuyun bulunduğu Türkiye'de, akarsu vadilerinin büyük bölümünün "V" şeklinde bir profile sahip olduğu görülür.

Bu durumun başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

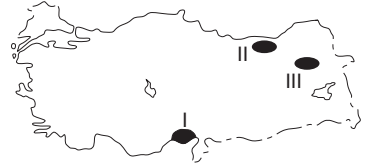
A) Yamaç eğim değerlerinin fazla olması
 B) İlbahardaki kar erimelerinin fazla olması
 C) Akarsuların denge profiline ulaşmamış olması
 D) Zemindeki kayaç yapısının dirençsiz olması
 E) Açık havza akarsuları olması

3. Tatilini geçirmek üzere Türkiye'ye gelen bir turist, Türkiye'de kaldığı dönemde gece süresinin gittikçe kısalmasıyla birlikte gündüz süresine göre daha uzun olduğunu fark etmiştir.

Buna göre turistin hangi tarihler arasında Türkiye'de olduğu söylenebilir?

A) 31 Ocak - 11 Şubat
 B) 1 - 11 Nisan
 C) 8 - 18 Temmuz
 D) 30 Eylül - 11 Ekim
 E) 11 - 21 Aralık

4.

Haritada numaralarla gösterilen alanlarda yaygın olarak görülen toprak tipleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

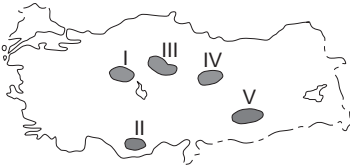
	I	II	III
A)	Alüvyal	Kahverengi orman	Çernezyom
B)	Terra-Rossa	Alüvyal	Çernezyom
C)	Terra-Rossa	Kahverengi orman	Alüvyal
D)	Alüvyal	Çernezyom	Kahverengi orman
E)	Çernezyom	Alüvyal	Kahverengi orman

5. Türkiye kışın genellikle kuzey sektörlü soğuk ve nemli hava kütlelerinin, yazın ise güney sektörlü sıcak ve kuru hava kütlelerinin etkisinde kalır.

Bu durum Türkiye'nin başlıca hangi özelliğinden kaynaklanmaktadır?

- A) Orta kesimlerinde geniş düzlüklerin bulunmasından
B) Üç tarafının denizlerle çevrili olmasından
C) Kuzeyinde ve güneyinde yüksek dağ sıralarının bulunmasından
D) Ortalama yükseltisinin fazla olmasından
E) Mutlak konumundan

6. Platolar, Türkiye arazisi içinde geniş yer kaplamaktadır. Bu alanlarda genellikle kuru tarım ve hayvancılık faaliyetleri yapılmaktadır.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen platolardan hangisi bu faaliyetlerin her ikisi bakımından bu genellemeye uymamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. **Aşağıdaki ova ve oluşum kökeni eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

- A) Elmalı – Karstik
B) Bafra – Delta
C) Nazilli – Tektonik
D) Merzifon – Tektonik
E) Ergene – Delta

8. **Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin 1927-2022 dönemine ait nüfus gelişim özelliklerinden biri değildir?**

- A) Kırsal nüfus oranı geçmişten günümüze azalmaktadır.
B) Ortalama yaşam süresi uzamaktadır.
C) Aritmetik nüfus yoğunluğu artarak devam etmektedir.
D) Geçmişten günümüze nüfus artışı hızlanmaktadır.
E) Şehirli nüfus miktarı artmaya devam etmektedir.

9. Türkiye, geçici kırsal yerleşmeler bakımından çeşitlilik göstermektedir. Bu yerleşmelerdeki temel ekonomik faaliyet türü; hayvancılık, bazen de tarım olmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu tür yerleşmelerden biri değildir?

- A) Yayla B) Oba C) Kom
D) Ağıl E) Mahalle